Enkele gedachten omtrent de ontwerp-Rijkswet uitlevering voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten

[redacted], **directeur van het Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten**

Het voorstel van Rijkswet inzake de uitlevering in Aruba, Curaçao en Sint Maarten is een interessant wetsvoorstel waarvan de vaststelling, gelet op het herziene artikel 14 van het Statuut niet alleen noodzakelijk is, maar daarnaast ook inhoudelijk wenselijk voorkomt. Ik heb hieronder een viertal punten geselecteerd waarvan ik meen dat het de moeite waard is daar nog een nader naar te kijken en/of nog eens op te reflecteren. Deze zijn:

- De rechtsvorm en de verhouding tot hoger recht;
- De verantwoordelijkheid voor de door de Gouverneur getroffen besluiten;
- De verhouding tot huidig recht;
- De rechtsbescherming tegen de door de Gouverneur getroffen besluiten.

I. De rechtsvorm en de verhouding tot hoger recht

De Rijkswet is de opvolger van het laatstelijk in 2024 gewijzigde Uitleveringsbesluit Aruba, Curaçao en Sint Maarten, de meest recente incarnatie van het oorspronkelijk in 1926 uitgevaardigde *Curaçaosche Uitleveringsbesluit*. De noodzaak dit zeldzame voorbeeld van een zelfstandige Algemene Maatregel van Rijksbestuur in te trekken vloeit niet voort uit enige rechterlijke beslissing (in zijn principiële arrest van 7 november 2003 heeft de Hoge Raad vastgesteld dat het toenmalige Nederlands-Antilliaans Uitleveringsbesluit (NAUB) niet in strijd met het legaliteitsbeginsel, niet in strijd met artikel 2 derde lid Grondwet en niet in strijd met het Statuut is), maar uit de wijziging van het Statuut zelf door de Rijkswet van 21 oktober 2023, welke de artikelen 14 en 38 van het Statuut zodanig herzag, dat daarin niet langer de mogelijkheid voorzien is om een zelfstandige Algemene Maatregel van Rijksbestuur uit te vaardigen (behoudens een aantal hier niet ter zake doende uitzonderingen) en bovendien de noodzaak schept om bestaande zelfstandige AMvRB's binnen vier jaar te voorzien van een wettelijke grondslag, in te trekken, of in te trekken en te vervangen door een Rijkswet. Ten aanzien van het Uitleveringsbesluit Aruba, Curaçao en Sint Maarten kiest de Rijkswetgever nu voor een intrekking en vervanging door een Rijkswet, zijnde dit ontwerp. Daarin worden de inhoudelijke wijzigingen beperkt gehouden, zo de Memorie van Toelichting (MvT), al is de indeling van de Rijkswet een nogal andere dan die van het bestaande Uitleveringsbesluit, omdat de systematiek van de (voor Europees en Caribisch Nederland geldende) Uitleveringswet gevolgd wordt.

Op grond van artikel 3 eerste lid onder h van het Statuut is de uitlevering een van de aangelegenheden van het Koninkrijk. Daaruit volgt dat regelingen met betrekking tot de uitlevering in beginsel bij (voorheen) Rijkswet of Algemene Maatregel van Rijksbestuur of (nu) Rijkswet vastgesteld dienen te vinden. Het Curacaosche Uitleveringsbesluit van 1926 heeft dan ook bij de inwerkingtreding van het Statuut in 1954 van rechtswege de status van Algemene Maatregel van Rijksbestuur verkregen en die status is voor alle latere incarnaties van dit besluit uiteraard altijd dezelfde gebleven. Artikel 57 van het Statuut had altijd al alleen betrekking op de overzeese delen van het Koninkrijk: een wettelijke regeling die een aangelegenheid van het Koninkrijk regelt die alleen voor Nederland geldt is een wet en blijft een wet. Ze kan dan ook bij wet worden herzien of vervangen, hetgeen terzake van de uitlevering geschied is door de 'nieuwe' Uitleveringswet van 1967, al had het toen wellicht voor de hand gelegen om de invoering van een nieuwe regeling met betrekking tot de uitlevering voor het

gehele Koninkrijk tot stand te brengen, gelet op art. 14, eerste lid Statuut. Dat is niet gebeurd: en derhalve heeft het Koninkrijk nog steeds twee regelingen met betrekking tot de Koninkrijksaangelegenheid uitlevering, een bij wet en een bij (straks) Rijkswet. Tamelijk onwenselijk, mede gelet op de verschillende hiërarchische positie van de wet en de Rijkswet, maar uit kracht van art. 14 tweede lid en art. 57 Statuut wel mogelijk.

De MvT rept op pag. 5 over de verhouding tussen deze Rijkswet en door het Koninkrijk aangegane verdragsverplichtingen. Zij stelt daar onder meer: “Het huidige artikel 1a van het Uitleveringsbesluit (het oorspronkelijke artikel 1 van het Curaçaosch Uitleveringbesluit (PB. 1926, 61) gaat ook nog uit van een verhouding tussen verdrag en nationaal recht die omgekeerd is aan de thans uit de artikelen 93 en 94 van de Grondwet voortvloeiende verhouding tussen verdragen en het nationale recht. (...) Het primaat van het verdragsrecht brengt mee dat de rijkswet een secundaire rol vervult ten opzichte van het verdrag dat van toepassing is op de uitlevering.” Het huidige artikel 1a van het Uitleveringsbesluit luidt: “Ten aanzien van de uitlevering van personen worden geen nieuwe verdragen gesloten of bestaande vernieuwd, dan met inachtneming van dit besluit.” Ik vermag niet in te zien waarom de Rijkswetgever van mening zou zijn dat dit artikel niet in overeenstemming zou zijn met de verhouding tussen nationaal en internationaal recht: de voorrang van (eenieder verbindend) volkenrecht is een voorrang die geldt *nadat* een verdrag in werking is getreden. Er is geen regel van nationaal, noch internationaal recht, die zou inhouden dat een staat niet aan zijn eigen geldende normen gebonden is bij het aangaan van een volkenrechtelijke verplichting. Sterker nog: het volkenrecht gaat uit van de vooronderstelling dat een staat bij het aangaan van een volkenrechtelijke verplichting de eigen nationale normen in acht neemt – dat is de zin van een ratificatiehandeling, ten slotte. De MvT is dan ook op dit punt een tikje onbegrijpelijk. De nieuwe bepaling – “uitlevering geschiedt niet dan krachtens een verdrag” is bovendien geen uitdrukking van een omgekeerde opvatting, zoals de MvT op pagina 5 suggereert. Het is een bepaling die, in navolging van art. 2 derde lid Grondwet, het Koninkrijk bindt aan de nationaalrechtelijke norm dat een uitlevering alleen dan kan plaatsvinden als het Koninkrijk daartoe een verdrag is aangegaan. De norm bevestigt eerder het primaat van het nationale recht ten aanzien van de mogelijkheid uit te leveren dan dat ze het omgekeerde zou doen. Ook om die reden is deze passage in de MvT vrij onbegrijpelijk. Ten slotte is zij dat vanwege de suggestie dat art. 93 en 94 van de Grondwet de verhouding tussen “verdragen en het nationale recht” zouden regelen. Dat doen ze niet: artikel 93 is een grondwettelijke beperking van de ongeschreven constitutionele doorwerkingsnorm die voortvloeit uit ons incorporatiestelsel, art. 94 regelt dat volkenrechtelijke normen voorrang hebben op nationale normen (niet alle) als zij geschreven zijn en naar hun inhoud eenieder kunnen verbinden. Niet-eenieder verbindend volkenrecht (en voor zover mij bekend behoren uitleveringsverdragen tot die categorie) heeft überhaupt geen voorrang op nationaal recht, zoals de Hoge Raad ook heeft bevestigd in – onder meer – *Nyugat II*, HR 6 maart 1959, NJ 1962, nr. 2. Kortom: de MvT ten aanzien van de verhouding tussen de Rijkswet en hoger recht is op onderdelen onbegijpelijk of onjuist en verdient redactionele aanpassingen.

II. De verantwoordelijkheid voor door de Gouverneur getroffen uitleveringsbesluiten

In de Rijkswet is er, explicieter dan in het huidige besluit, een bevoegdheidsverdeling tussen het Gemeenschappelijk Hof van Justitie (GHvJ) enerzijds en de Gouverneur anderzijds waar het de beslissing om uit te leveren betreft. Artikel 3.9 van de Rijkswet stelt dat het GHvJ een advies uitbrengt over de toelaatbaarheid van een beoogde uitlevering. Een drietal daarin limitatief opgesomde gronden leidt ertoe dat het GHvJ tot het oordeel moet komen dat de uitlevering niet plaats kan vinden, in andere gevallen luidt het advies van het GHvJ dat de uitlevering toelaatbaar is. Op basis van art. 3.11 eerste lid is de Gouverneur bij het treffen van zijn beslissing over de uitlevering gebonden aan het advies van het GHvJ, indien dit advies strekt tot de ontoelaatbaarheid van de uitlevering. Concludeert

het GHvJ tot de toelaatbaarheid van de uitlevering, dan dient de Gouverneur zelfstandig tot een oordeel te komen omtrent de uitlevering.

Het is dit laatste geval dat in dit kader interessant is. Want evenals bij het huidige Uitleveringsbesluit het geval is, treft de Gouverneur een definitieve beslissing ten aanzien van de uitlevering van een opgeëiste persoon, zij het dat hij daarbij soms aan het oordeel van het GHvJ gebonden is. Die beslissing treft hij als orgaan van het Koninkrijk, gelet op art. 3 lid 1 onder h Statuut. Dat brengt met zich dat de ministers van het betreffende Land geen verantwoordelijkheid dragen voor de beslissing die de Gouverneur treft in een uitleveringszaak. Maar wie is dan wél verantwoordelijk voor die beslissingen? In de huidige regeling, noch in de nieuwe Rijkswet, wordt expliciet geregeld wie politieke verantwoordelijkheid draagt voor uitleveringsbesluiten in de Caribische Landen. Het is vanuit de nadrukkelijke afwezigheid van politieke verantwoordelijkheid voor zijn eigen optreden op andere beleidsterreinen niet erg waarschijnlijk (noch ook wenselijk) dat de Gouverneur zelf politieke verantwoordelijkheid zou dragen voor zijn besluiten in uitleveringszaken. Bovendien: aan welk orgaan zou die politieke verantwoordelijkheid afgelegd moeten worden? In dat kader is een vrij korte opmerking in de MvT interessant. Onder het kopje *3.3 Verhouding tot het Statuut* staat daar: "Uitlevering is op grond van artikel 3, eerste lid, onderdeel h van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden een aangelegenheid van het Koninkrijk. De Minister van Justitie en Veiligheid van Nederland draagt in zijn hoedanigheid van Minister van Justitie en Veiligheid van het Koninkrijk hiervoor de verantwoordelijkheid."

De MvT legt niet uit wat hiermee bedoeld wordt. En de passage roept een aantal vragen op. Los van de ongelukkige terminologische keuze om te schrijven dat de minister van J&V "van Nederland" "in zijn hoedanigheid van minister van J&V van het Koninkrijk" die verantwoordelijkheid draagt (precies vanwege het feit dat dat laatste het geval is, betreft het dus niet de minister van J&V "van Nederland" – de personele samenval gaat gepaard met een volledige functiescheiding, dat volgt uit de scherpe bevoegdhedenscheiding die het Statuut aanbrengt tussen het Koninkrijk en de Landen, ook tussen het Koninkrijk en Nederland, behoudens het bepaalde in art. 14 tweede lid Statuut, uiteraard), roept de passage meer vragen op. In de eerste plaats: betekent deze zin dat diezelfde Minister van J&V als hij beslissingen treft op basis van de Uitleveringswet dat evenzeer doet in zijn hoedanigheid van minister van het Koninkrijk? Ook dan treedt hij immers op ter uitvoering van diezelfde aangelegenheid van het Koninkrijk, maar de Uitleveringswet, we zagen het al, is een 'gewone' Nederlandse Landswet, geen Rijkswet. Kan de Nederlandse wet een bevoegdheid delegeren aan een orgaan van het Koninkrijk, in dit geval de Minister van J&V van het Koninkrijk? Het Statuut zwijgt over die mogelijkheid, terwijl het iets vergelijkbaars wél regelt ten aanzien van Aruba, Curaçao en Sint Maarten (in art. 52), hetgeen doet vermoeden dat het niet kan. Als het niet kan, dan treedt de Minister van J&V bij het treffen van beslissingen uit kracht van de Uitleveringswet op als Nederlands minister, en draagt hij bij beslissingen uit kracht van de Rijksuitleveringswet verantwoordelijheden als Rijksminister, terwijl het in beide gevallen dus gaat om de uitvoering van een koninkrijksaangelegenheid. Dat is een tikje vreemd.

Maar er is meer. Want waaruit bestaat die verantwoordelijkheid van de Minister van J&V van het Koninkrijk eigenlijk? Moeten we deze passage zo lezen dat de Minister van J&V van het Koninkrijk jegens de Tweede Kamer de verantwoordelijkheid draagt voor de beslissingen die de Gouverneur treft in uitleveringszaken? Dat zou, gelet op het systeem van politieke verantwoordelijkheid en het feit dat de Gouverneur zelf bezwaarlijk politiek verantwoordelijk gehouden kan worden voor zijn besluiten, op zichzelf genomen niet zo'n rare gedachte zijn. Die keuze zou als consequentie hebben dat de volledige politieke verantwoordelijkheid voor uitleveringsbesluiten binnen het Koninkrijk der Nederlanden in handen van dezelfde Minister zou liggen, zij het dat deze in twee verschillende hoedanigheden die verantwoordelijkheid draagt.

Er kleven echter ook grote nadelen aan een dergelijke aanname. Het Nederlandse constitutionele recht wordt immers gekenmerkt door de overtuiging dat er geen verantwoordelijkheid kan bestaan waar geen corresponderende (wettelijke) bevoegdheden tegenover staan. De Rijksuitleveringswet verschaft de Minister van J&V van het Koninkrijk geen enkele eigen bevoegdheid in uitleveringszaken: in tegendeel, de meest principiële afwijking tussen de Uitleveringswet en de Rijkswet is het feit dat in de eerste de minister bevoegd is over uitleveringen te beslissen en in de tweede de Gouverneur. Dus welke verantwoordelijkheid draagt de minister, als hij geen bevoegdheden heeft? Het lijkt dan ook zinvol om ófwel deze passage in de MvT aan te passen, ófwel de Minister van J&V van het Koninkrijk in de Rijkswet bevoegdheden ten aanzien van ofwel de uitlevering in Aruba, Curaçao en Sint Maarten ofwel de Gouverneur zelf te verschaffen.

III. Verhouding tot huidig recht

In de slotbepalingen van de Rijkswet zijn een aantal artikelen opgenomen ten aanzien van de wijziging en intrekking van andere regelingen. Artikel 5.4 van de Rijkswet wijzigt de Uitvoeringswet Internationaal Strafhof; artikel 5.5 wijzigt een tweetal bepalingen in artikel 1 van de Rijkswet cassatierechtspraak in uitleveringszaken voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten; artikel 5.6 wijzigt artikel 7 van het Besluit overlevering inzake oorlogsmisdrijven Aruba, Curaçao en Sint Maarten; en artikel 5.8 trekt het huidige Uitleveringsbesluit in.

Ten aanzien van de eerste twee bepalingen kunnen weinig bedenkingen worden ingebracht: het betreft wijzigingen van een Rijkswet door een Rijkswet. Problematischer is het met de artikelen 5.6 en 5.8 gesteld. Artikel 5.6 wijzigt het Besluit overlevering inzake oorlogsmisdrijven Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Dit Besluit is, zo blijkt uit artikel 8 van de Wet overlevering inzake oorlogsmisdrijven, een Algemene Maatregel van Rijksbestuur. Op grond van aanwijzing 6.1 van de Aanwijzingen voor de regelgeving is het niet toegestaan om een regeling van lagere rang te wijzigen door een regeling van hogere rang, zoals hier geschiedt. Dat is een voor de hand liggende bepaling: doorbreking van dit principe maakt een einde aan de bevoegdheidsverdeling tussen verschillende regelstellers zoals de Grondwet en het Statuut die hebben vormgegeven. Het zou de wetgever bevoegd maken om een gemeentelijke verordening te wijzigen of in te trekken, bijvoorbeeld. Dat levert ontegenzeggelijk inconstitutioneel handelen op en daarom is aanwijzing 6.1 inhoudelijk juist. Het verdient dan ook aanbeveling om een AMvRB tot wijziging van art. 7 van het Besluit overlevering oorlogsmisdrijven te slaan. Daarbij laat ik nu verder onbehandeld dat de grondslag voor dit besluit, namelijk artikel 8 van de Wet overlevering inzake oorlogsmisdrijven vermoedelijk onverbindend is (en daarmee het Besluit zelf dus ook): deze wet is namelijk een Nederlandse wet, geen Rijkswet, zodat hij geen grondslag voor de vaststelling van een Algemene Maatregel van Rijksbestuur kan bevatten, hetgeen nochtans wel gebeurd is. De grondslag voor een Algemene Maatregel van Rijksbestuur kan immers alleen in een Rijkswet liggen, zoals artikel 14 Statuut in de vernieuwde redactie nog pregnanter dan voorheen duidelijk maakt.

Ook de intrekking van het huidige Uitleveringsbesluit door deze Rijkswet is problematisch. Aanwijzing 6.1 stelt immers ook dat de intrekking van een regeling niet door een hogere regeling plaats kan vinden, tenzij dat gebeurt in een vorm waarbij tegelijk ook de hogere regeling die de grondslag bood voor de in te trekken lagere regeling wordt ingetrokken (aanwijzing 6.24). Aangezien het Uitleveringsbesluit als zelfstandige AMvRB zijn grondslag in het Statuut vindt, en het Statuut niet wordt ingetrokken is ook dit problematisch. Het verdient aanbeveling om een aparte AMvRB tot intrekking van het Uitleveringsbesluit te slaan. Paradoxaal genoeg zal dat nog een zelfstandige AMvRB dienen te zijn, iets wat sinds de herziening van artikel 14 Statuut nu juist eigenlijk niet meer voor behoort te komen, maar in dit geval onvermijdelijk is.

IV. Rechtsbescherming tegen door de Gouverneur getroffen uitleveringsbesluiten

De Rijkswet bevat geen voorzieningen inzake rechtsbescherming tegen besluiten in uitleveringszaken. Voor zover het gaat om beroep tegen de door het GHvJ gedane uitspraken, al dan niet adviserend, hoeft dat ook niet omdat daar de Rijkswet cassatierechtspraak in adequate rechtsbescherming voorziet. Voor de beslissingen van de Gouverneur geldt die regeling echter niet. De MvT merkt daarover in paragraaf 4 het volgende op: "Indien de opgeëiste persoon het niet eens is met de beslissing van de Gouverneur kunnen de aspecten die volgens de opgeëiste persoon niet of verkeerd zijn gewogen door de Gouverneur, aan de rechter in kort geding worden voorgelegd. (...) Dit is vergelijkbaar met de mogelijkheid daartoe in Nederland". De passage verwijst naar een aantal rechterlijke uitspraken waarin dit gebeurd is en naar het *Handboek Internationaal Strafrecht* (Wolters/Kluwer, Deventer, 2022).

Deze vrij apodictische passage roept een aantal vragen op. Want ze gaat er – zonder enige reflectie – vanuit dát het mogelijk is om een kort geding procedure te beginnen bij de burgerlijke rechter tegen dit soort beslissingen. Maar is dat zo evident als de MvT dat hier doet voorkomen? Ik denk van niet. De bevoegdheid van de burgerlijke rechter in andere dan inhoudelijk civielrechtelijke zaken wordt aangenomen indien er geen andere "met voldoende waarborgen omklede rechtsgang" tegen een beslissing openstaat, zo luidt de klassieke formulering die sinds het arrest *Guldemond-Noordwijkerhout* van de Hoge Raad van 31 december 1915 opgeld doet. Deze bevoegdheid van de burgerlijke rechter om op te treden als 'restrechter' was lange tijd van groot belang in het kader van de rechtsbescherming tegen overheidshandelen en is vooral door het tot ontwikkeling komen van de bestuursrechtelijke rechtsbescherming minder relevant geworden, al speelt ze ook thans nog een rol van betekenis. De klassieke 'ingang' om de rechtsmacht van de burgerlijke rechter te activeren is die van de onrechtmatige daadsactie. De burgerlijke rechter heeft echter ook indien deze optreedt als restrechter en ook als de rechtsmacht wordt geactiveerd door een onrechtmatige (overheids)daadprocedure een tweetal relevante begrenzingen van zijn rechtsmacht: hij is uitsluitend bevoegd kennis te nemen van een vordering *door* een natuurlijke persoon of een rechtspersoon. Hij kan ook uitsluitend rechtsmacht uitoefenen *tegen* een natuurlijke persoon of een rechtspersoon. Anders dan de bestuursrechter kan de burgerlijke rechter dus geen kennis nemen van een vordering door of tegen een publiekrechtelijk (of privaatrechtelijk) *orgaan*.

Die constatering levert een probleem op bij het aannemen van rechtsmacht door de burgerlijke rechter in uitleveringszaken. Die beslissingen worden immers, we zagen het hierboven al, genomen in het kader van de uitoefening van artikel 3 lid 1 onder h van het Statuut. Dat is een aangelegenheid van het Koninkrijk. Van de Gouverneur is het uit kracht van het huidige Uitleveringsbesluit en uit kracht van de komende Rijkswet volstrekt evident dat hij die beslissingen treft in het kader van zijn rol als orgaan van het Koninkrijk. Uit die constatering volgt dat een eventuele rechtszaak tegen een beslissing van de Gouverneur in deze een rechtszaak moet zijn tegen het Koninkrijk. En daar wringt de schoen. Want hoewel er weinig rechtspraak over deze materie is, is het wel helder dat de burgerlijke rechter geen kennis kan nemen van een rechtszaak tegen het Koninkrijk der Nederlanden. De oorzaak daarvoor is evenzeer niet erg complex: het Koninkrijk is geen rechtspersoon, althans niet in de zin waarin het BW en andere nationale wetgeving dat bedoelen. De Staat – het burgerlijke kleed van de overheid – is niet het Koninkrijk, maar wat in de Grondwet het Rijk heet, het Land Nederland. Dat is bij de parlementaire behandeling van wat Boek II van het BW zou worden, eind jaren '50 van de vorige eeuw, buiten iedere twijfel gesteld: toenmalig Minister van Justitie Samkalden wees er terecht op dat de (Nederlandse) wetgever ook geen bevoegdheid heeft om aan het Koninkrijk rechtspersoonlijkheid toe te kennen, voor zover zij bestaat komt die bevoegdheid uitsluitend aan de Rijkswetgever toe. De Hoge Raad heeft een aantal malen, onder meer in de *Srebrenica*-uitspraak van 19 juli 2019, de Staat aansprakelijk gesteld voor onrechtmatigheden gepleegd in de uitoefening van aangelegenheden van

het Koninkrijk, maar in die uitspraken blijkt uit niets dat de HR zich *überhaup*t bewust is van het feit dat de daar aangesproken (en veroordeelde) Staat niet dezelfde is als de staat die volkenrechtelijk en op grond van het Statuut handelt, het Koninkrijk dus. Het Koninkrijk is geen rechtspersoon en om die reden heeft de burgerlijke rechter ook geen rechtsmacht jegens dat Koninkrijk. Wat voor de Staat geldt, geldt ook voor de Landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten: ze zijn rechtspersonen, maar hun rechtspersoonlijkheid is niet die van het Koninkrijk en kan daarvoor ook niet als substituut dienen.

Eerder al, bij de totstandkoming van het Statuut, is nadrukkelijk voor een constructie voor het Koninkrijk gekozen waarbij aan dat Koninkrijk geen rechtspersoonlijkheid zou toekomen, omdat het Koninkrijk niet over een vermogen zou gaan beschikken. Naar publiekrecht heeft het Koninkrijk mede om die reden dan ook geen begroting. De kosten van het Koninkrijk worden door de vier Landen gedragen die zoals gezegd alle wel rechtspersoonlijkheid hebben, en dus over een eigen vermogen en over een begroting beschikken. Kortom: het Koninkrijk heeft geen vermogen, is derhalve geen rechtspersoon en kan om die reden niet voor de burgerlijke rechter worden gedaagd.

Maar hoe zit het dan met die aangehaalde rechtspraak? Een nadere blik laat zien dat de zaak minder eenduidig ligt dan daar wordt voorgesteld. De eerste aangehaalde zaak, een uitspraak van het GHvJ van 16 november 2021, is geen kort geding tegen een uitspraak van de Gouverneur, maar het advies van het GHvJ op grond van art. 8 tweede lid jo 15 van het Uitleveringsbesluit. In r.o. 4.6.1 wordt door het Hof slechts zonder nadere onderbouwing gesteld dat de opgeëiste persoon zich tot de burgerlijke rechter kan wenden om zich daar te beklagen over de door de Gouverneur getroffen uitleveringsbeslissing. De tweede daar aangehaalde zaak is een kort geding-uitspraak van het GEA Curaçao van 29 november 2016 in een uitleveringzaak, waarin het Land Curaçao en de Gouverneur van Curaçao beide gedaagd worden ter zake van onrechtmatige daad in het kader van een uitleveringsbeslissing. De uitspraak, een tussenvonnis, strekt grotendeels tot verwijzing naar een volgende uitspraak, te doen op 2 december 2016, waarin de vordering ten gronde zal worden beoordeeld en verklaart overigens de eis jegens de Gouverneur niet-ontvankelijk nu deze geen rechtspersoonlijkheid (!) bezit. De derde uitspraak waarnaar verwezen wordt is deze vervolguitspraak, die uiteindelijk gewezen is op 20 december 2016. Deze uitspraak is grondig en uitgebreid gemotiveerd. Maar het gehele vonnis geeft er geen enkel blijk van dat de rechter, het Land en de eiser zich ook maar enigermate bewust zijn van het feit dat een besluit tot uitlevering door de Gouverneur niet als orgaan van het Land, maar als orgaan van het Koninkrijk wordt getroffen. Eiser had uiteraard in zijn vordering tegen zowel de Gouverneur als het Land niet-ontvankelijk moeten worden verklaard, in het eerste geval inderdaad wegens het ontbreken van rechspersoonlijkheid, in het tweede geval wegens het feit dat het Land Curaçao geen bevoegdheden inzake uitlevering geniet.

De uitspraken van de Hoge Raad waarnaar in deze uitspraak ter adstructie van het vonnis verwezen wordt zijn alle uitspraken onder de (Nederlandse) Uitleveringswet, ten aanzien waarvan uit kracht van art. 14 tweede lid Statuut geldt dat Nederlandse organen op grond van de Nederlandse wet Koninkrijksaangelegenheden kunnen uitvoeren, mits die uitvoering zich tot Nederland beperkt. Dat is bij de Uitleveringswet het geval. De Minister van J&V van Nederland die een uitleveringsbeslissing treft, handelt ter uitvoering van art. 3 eerste lid onder h van het Statuut, maar hij doet dat als orgaan van Nederland. En de Staat, waarvan de minister een orgaan is, kan voor de Nederlandse burgerlijke rechter worden gedaagd uit onrechtmatige daad. De kort geding rechter in Curaçao miskent derhalve geheel en al dit relevante onderscheid tussen Nederland enerzijds en de Caribische Landen anderzijds en gaat er (mogelijk om die reden) abusievelijk van uit dat het Land Curaçao in uitleveringzaken bevoegd is.

Ook deze uitspraak is dus in het geheel geen deugdelijke onderbouwing van de gedachte dat er bij de burgerlijke rechter probleemloos toegang zou zijn tegen uitleveringsbeslissingen van de Gouverneur. In tegendeel: vanuit de bevoegdheidsverdeling tussen Koninkrijk en Landen en vanuit het ontbreken van rechtspersoonlijkheid van het Koninkrijk moet juist geconstateerd worden dat er geen juridische

mogelijkheid is om bij de burgerlijke rechter op te komen tegen uitleveringsbeslissingen. Het verdient dan ook sterk aanbeveling om een dergelijke mogelijkheid in deze Rijkswet zelf vast te leggen, dan wel in de MvT nadrukkelijk te erkennen dat er – anders dan bij beslissingen van de Minister van J&V in uitleveringszaken op grond van de Uitleveringswet – geen rechtsmacht van de burgerlijke rechter is tegen beslissingen van de Gouverneur, niet in de huidige regeling en ook niet in de nieuwe.